

ÖZEL BİNA VE İHALE KONUSU İŞLERE AİT İLİŞİKSİZLİK BELGESİ VERİLMESİ İŞ VE İŞLEMLERİNDE DEĞİŞİKLİKLER YAPILDI

ÖZET

İlişiksizlik belgesi verilmesi iş ve işlemlerine ilişkin aşağıda açıklanan değişiklikler yapıldı.

- SGK tarafından yapılan araştırma sonucunda yeterli işçiliğin bildirilmemiş olduğu anlaşılırsa, eksik bildirilen işçilik tutarı üzerinden hesaplanan prim tutarı, 5510 sayılı Kanunun 89'uncu madde gereği hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte bir ay içinde ödenmek üzere işverene tebliğ edilir. Tebliğ edilen prim ve gecikme cezası ve gecikme zammının ödenmesi veya borca itirazda bulunulmaması halinde borç kesinleşir. Söz konusu borca itirazda bulunulmaması halinde işveren hakkında 5510 sayılı Kanunun 88 inci ve 89 uncu maddeler uyarınca işlem yapılır. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde SGK ünitesince hesaplanan borca işverence faturalı işçilik ödemeleri, fatura mukabili iş yaptırılması, işin kısmen devamlı işyeri sigortalıları ile yapılması veya 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamı dışındaki kişilerin çalışması nedenleriyle itiraz edilmesi halinde söz konusu iş, incelenmek üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili Grup Başkanlığına intikal ettirilecektir.
- Yapılan araştırma işlemi sonucunda, ihale konusu işin yapıldığı süre zarfında SGK' ya bildirilmiş prime esas kazanç tutarının, bildirilmesi gereken prime esas kazanç tutarının altında olduğunun tespit edilmesi halinde farktan kaynaklanan prim, bir ay içinde ödenmesi için işverene tebliğ edilir. İşverence borcun tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi veya itirazda bulunulmaması halinde borç kesinleşir ve işlemler sonuçlandırılır. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde SGK ünitesince hesaplanan borca işverence faturalı işçilik ödemeleri, fatura mukabili iş yaptırılması, işin kısmen işverene ait başka işyeri sigortalıları ile yapılması veya 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamı dışındaki kişilerin çalışması nedeniyle itiraz edilmesi halinde söz konusu iş, incelenmek üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili Grup Başkanlığına intikal ettirilecektir.

ÖZET

- SGK Ünitesince yapılacak ön değerlendirme (araştırma) işleminde, meslek mensuplarınca yapılacak incelemelerde ya da SGK'nın denetim ve kontrolle görevli memurlarınca düzenlenecek olan raporlarda Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğ'in yayımı tarihinden itibaren Tebliğ ekindeki asgari işçilik oranlarının dikkate alınması gerektiğinden, Tebliğ'in yayımlandığı tarihten itibaren (bu tarih dahil) başlayan işler ile ilgili olarak Tebliğ eki listede bulunan yeni oranlar esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır. Ancak, Tebliğ'de bazı işkollarının asgari işçilik oranları değiştiğinden Tebliğ'in yayımlandığı tarihten önce biten veya bu tarihten sonra bitecek olan işlere ilişkin fark prim borcunun idari aşamada kesinleşmemiş olması koşuluyla eski oranla yeni oran kıyaslanarak düşük olan orana göre işlem yapılacaktır.
- Bir ya da birden fazla blok olarak yapılan özel nitelikteki inşaat işlerinde; işverence talep edilmesi halinde, bitirildiği belirtilen kısımlar için ayrı asgari işçilik araştırma işlemi yapılabilir ve bu kısımlar için kısmi ilişiksizlik belgesi verilebilir. Bu durumda özel nitelikteki inşaatın tamamı bitirildiğinde, ayrıca inşaatın yapı ruhsatında mevcut toplam metrekaresi üzerinden asgari işçilik araştırma işlemi yapılmaz. Dolayısıyla, daha önce bitirilen ve kısmi ilişiksizlik belgesi verilen bölümlerin yüz ölçümleri ile bu kısımlar için SGK' ya bildirilmesi gereken prime esas kazanç tutarları, son değerlendirmede dikkate alınmaz.

ÖZEL BİNA VE İHALE KONUSU İŞLERE AİT İLİŞİKSİZLİK BELGESİ VERİLMESİ İŞ VE İŞLEMLERİ:

İlişiksizlik belgesi verilmesi iş ve işlemlerine ilişkin 4.2.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge' de bazı düzenlemeler yapılarak uygulamada değişiklikler yapılmıştır.

- 1- 04.02.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge'nin;
"1) GENEL AÇIKLAMALAR" başlıklı bölümünün on birinci paragrafı değiştirilmiştir. Buna göre daha önceki genelge hükmünden farklı olarak "Tebliğ edilen prim ve gecikme cezası ve gecikme zammının ödeneceğinin işveren tarafından yazılı olarak taahhüt edilmesi halinde"

hükmü düzenlemeden kaldırılmıştır. Buna göre işveren tarafından borcun ödenmesi veya itirazda bulunulmaması halinde borç kesinleşmektedir. Bu hükme ilave olarak "Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ünitece hesaplanan borca işverence faturalı işçilik ödemeleri, fatura mukabili iş yaptırılması, işin kısmen devamlı işyeri sigortalıları ile yapılması veya Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamı dışındaki kişilerin çalışması nedenleriyle itiraz edilmesi halinde söz konusu iş, incelenmek üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili Grup Başkanlığına intikal ettirilecektir." hükmü getirilerek daha önceki hükümdeki "Kurumca inceleme yapılır." ibaresinin kapsamı açıklanmıştır.

2- 04.02.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge'nin;

"4.3- İhale konusu işte çalışacak kişi/gün sayısının belli olmadığı işler" başlıklı bölümünün son paragrafı değiştirilmiştir.

Daha önce tebliğ edilen borcun ödenmemesi halinde ihale konusu işin devamlı mahiyette işyeri sigortalıları ile yaptırılıp yaptırılmadığının tespiti amacıyla durum incelemeye sevk edilmekte iken yapılan değişiklikte borca itiraz edilmemesi halinde borcun kesinleşeceği ve işlemlerin sonuçlanacağı açıklanmıştır. Ancak" Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ünitece hesaplanan borca işverence faturalı işçilik ödemeleri, fatura mukabili iş yaptırılması, işin kısmen işverene ait başka işyeri sigortalıları ile yapılması veya Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamı dışındaki kişilerin çalışması nedeniyle itiraz edilmesi halinde söz konusu iş, incelenmek üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının ilgili Grup Başkanlığına intikal ettirilecektir." Hükmü eklenerek işverenin itirazının kapsamı açıklanmıştır.

3- 04.02.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge'nin;

9) Araştırma ve Re'sen Yapılacak İşlemlerde Ortak Hükümler" başlıklı 9.12 bölümünün ikinci ve üçüncü paragrafında geçen "soğuk damgalı veya barkod numaralı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ya da karekod numaralı" ibaresi eklenmiştir.

4- 04.02.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge'nin;

"9.15" numaralı bendinin 2 inci fıkrasında uygulamayı değiştirecek aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Ünitece yapılacak ön değerlendirme (araştırma) işleminde, meslek mensuplarınca yapılacak incelemelerde ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca düzenlenecek olan raporlarda Tebliğ'in yayımı tarihinden itibaren Tebliğ ekindeki asgari işçilik oranlarının dikkate

alınması gerektiğinden, Tebliğ'in yayımlandığı tarihten itibaren (bu tarih dahil) başlayan işler ile ilgili olarak Tebliğ eki listede bulunan yeni oranlar esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır.

Ancak, Tebliğ'de bazı işkollarının asgari işçilik oranları değiştiğinden Tebliğ'in yayımlandığı tarihten önce biten veya bu tarihten sonra bitecek olan işlere ilişkin fark prim borcunun idari aşamada kesinleşmemiş olması koşuluyla eski oranla yeni oran kıyaslanarak düşük olan orana göre işlem yapılacaktır.”

Örnek: 29.04.2020 tarihinde ihale edilen “kalorifer kazanlarının fuel-oil sisteme dönüştürülmesi” işi 19.06.2023 tarihinde tamamlanmıştır. Bu ihaleli iş için yapılacak ön değerlendirme (araştırma) işleminde 23.06.2020 tarihinde yayımlanan Tebliğ eki listede bulunan oran (%12) yerine 22.03.2023 tarihinde yayımlanan Tebliğ eki listede bulunan yeni oran (%10) esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır.

Resmî Gazetede yayımlanmış olan Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca belirlenen çeşitli işkollarına ait asgari işçilik oranlarını gösterir tebliğlerdeki asgari işçilik oranları dikkate alınarak hesaplanan prim borcu tahsil edilmiş veya prim borcu idari aşamada kesinleşmiş ise bu işlerle ilgili olarak yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının tespiti amacıyla yeniden ön değerlendirme (araştırma) veya inceleme yapılmayacaktır.

Ön değerlendirme (araştırma) işlemi sonucunda hesaplanan fark işçilik prim borcu tebliğ edilmemiş veya tebliğ edildiği halde SGK' ya itiraz edilmiş ya da yapılan itiraz üzerine, Ünite itiraz komisyonlarınca verilen karar henüz işverene tebliğ edilmemiş veya tebliğ edilmekle beraber SGK ya itiraz süresi ya da mahkemeye dava açma süresi dolmamış ise, bu haller kesinleşmemiş işlem olarak değerlendirilecektir.

Buna göre, Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğ'de değişiklik yapılması halinde değişikliğin yayımlandığı tarihte yukarıda belirtilen haller mevcut ise işlem kesinleşmemiş işlem olarak değerlendirileceğinden işverenin talebi halinde yeniden ön değerlendirme (araştırma) işlemi yapılabilecektir.

Örnek: 29.07.2022 tarihinde ihale edilen “yarı otomasyonlu basım işleri (kısmen makineli, kısmen elle yapılan)” işi için işveren 12.11.2022 tarihinde iş bitim dilekçesi vermiştir. 16.12.2022 tarihinde asgari işçilik araştırma işlemi yapılmış ve hesaplanan fark işçilik prim

borcu 10.01.2023 tarihinde işverene tebliğ edilmiştir. İşveren tarafından söz konusu borç ödenmemiş aynı zamanda borca bir ay içinde itirazda da bulunulmamıştır. Bu nedenle prim borcu idari aşamada kesinleşmiştir. Borcun idari aşamada kesinleşmesinden sonra söz konusu iş ile ilgili asgari işçilik oranının değiştiği varsayımında; işverence talep edilen yeniden araştırma işlemi reddedilecek ve bu iş ile ilgili yeterli işçilik bildirilmiş olup olmadığının tespiti amacıyla yeniden ön değerlendirme (araştırma) veya inceleme yapılmayacaktır.

Örnek: 29.07.2022 tarihinde ihale edilen “tam otomasyonlu basım işleri (basımı, katlanması, ciltlenmesi ve ambalajlanması tamamen makineli)” işi ile ilgili olarak işveren, işin 16.12.2022 tarihinde bittiğine dair dilekçe vermiştir. 23.06.2020 tarihinde yayımlanan Tebliğ eki listede bu ihaleli iş ile ilgili herhangi bir oran bulunmamaktadır. Bahse konu iş ile ilgili araştırma işlemleri sürecinde 22.03.2023 tarihinde yeni Tebliğ yayımlandığı ve yayımlanan Tebliğ eki listede söz konusu iş ile ilgili oran yer aldığından konu hakkında yapılacak ön değerlendirme (araştırma) işleminde bu oran (%3) esas alınmak suretiyle işlem yapılacaktır.

5- 04.02.2011 tarihli ve 2011/13 sayılı Genelge'nin;
"9.19.4" numaralı bendi değiştirilerek bölümler halinde yapılan özel nitelikteki inşaatlarda asgari işçilik hesabında yeni düzenleme yapılmıştır. Buna göre;

Bir ya da birden fazla blok olarak yapılan özel nitelikteki inşaat işlerinde; işverence talep edilmesi halinde, bitirildiği belirtilen kısımlar için ayrı asgari işçilik araştırma işlemi yapılabilir ve bu kısımlar için kısmi ilişiksizlik belgesi verilebilir. Bu durumda özel nitelikteki inşaatın tamamı bitirildiğinde, ayrıca inşaatın yapı ruhsatında mevcut toplam metrekaresi üzerinden asgari işçilik araştırma işlemi yapılmaz. Dolayısıyla, daha önce bitirilen ve kısmi ilişiksizlik belgesi verilen bölümlerin yüz ölçümleri ile bu kısımlar için SGK' ya bildirilmesi gereken prime esas kazanç tutarları, son değerlendirmede dikkate alınmaz.

İnşaatın bitirilen kısmı/kısımları için asgari işçilik araştırması yapılabilmesi için Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ekinde yer alan “Ek:11-İnşaatın İkmal Edilen Kısmının Bina Maliyetine Oranlarını Gösterir Cetvel” de ya da ilgili belediye tarafından onaylanan yapı denetim tutanağında inşaatın ilişiksizlik belgesi talebinde bulunulan kısmının bitmiş olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

Örnek: ABC İnşaat Ltd. Şti. tarafından toplam 6.000 m² ve III-B yapı sınıf ve grubunda olan özel bina inşaatına 01.03.2011 tarihinde başlanılmıştır. İşveren, 01.12.2012 tarihli dilekçe ile 2.000 m² inşaat alanı için ilişiksizlik belgesi başvurusunda bulunmuştur.

Bu süreç içinde Kuruma bildirilen toplam prime esas kazanç tutarı:

2011 yılı prime esas kazanç bildirimini 30.000 TL
2012 yılı prime esas kazanç bildirimini 50.000 TL
+ _____
80.000 TL'dir.

2011 yılı yapı yaklaşık birim maliyeti 565 TL ve bitirilen kısım 2.000 m² esas alınarak hesaplanan SGK' ya bildirilmesi gereken asgari işçilik tutarı $(2.000 \times 565 \times 6,75/100) = 76.275$ TL'dir.

Bildirilmesi gereken tutar (76.275 TL) ile 01.12.2012 tarihine kadar bildirilen tutar (80.000 TL) karşılaştırıldığında $(80.000 - 76.275 = 3.725$ TL) yeterli bildirim olduğu ve 01.12.2012 tarihi itibarıyla özel nitelikteki inşaat işyerinden de borcunun bulunmadığı tespit edilirse, 2.000 m² inşaat alanı için kısmi ilişiksizlik belgesi verilecektir.

İnşaatına 01.03.2011 tarihinde başlanılan 1.000 m²'lik kısım, 31.12.2014 tarihinde bitirilmiş ve işverenin kısmi ilişiksizlik talebi üzerine fark işçilik hesaplaması aşağıdaki gibi yapılmıştır.

Bu süreç içinde Kuruma bildirilen toplam prime esas kazanç tutarı:

2011 yılı prime esas kazanç tutarı 30.000 TL
2012 yılı prime esas kazanç tutarı 50.000 TL
2013 yılı prime esas kazanç tutarı 50.000 TL
2014 yılı prime esas kazanç tutarı 60.000 TL
+ _____
190.000 TL'dir.

2013 yılı yapı yaklaşık birim maliyeti 585 TL ve 1.000 m² esas alınarak hesaplanan SGK' ya bildirilmesi gereken asgari işçilik tutarı $(1.000 \times 585 \times 6,75/100) = 39.487,5$ TL'dir. 31.12.2014 tarihine kadar SGK' ya bildirilen toplam prime esas kazanç tutarı 190.000 TL'den 01.12.2012 tarihinde 2.000 m² için yapılan araştırma işleminde esas alınan prime esas kazanç tutarı

76.275 TL düşülerek (190.000-76.275) 113.725 TL 1.000 m² için SGK' ya bildirilen prime esas kazanç tutarı bulunur.

Bildirilmesi gereken tutar 39.487,5 TL ile 31.12.2014 tarihine kadar bildirilen tutar 113.725 TL karşılaştırıldığında (113.725 TL - 39.487,5 TL) 74.237,5 TL'nin yeterli bildirim olduğu ve 31.12.2014 tarihi itibarıyla özel nitelikteki inşaat işyerinden de borcunun bulunmadığı tespit edilirse, 1.000 m² inşaat alanı için kısmi ilişiksizlik belgesi verilecektir.

Aynı özel bina inşaatı için, 01.12.2012 tarihi itibarıyla 2.000 m² inşaat alanına ve 31.12.2014 tarihi itibarıyla 1.000 m² inşaat alanına olmak üzere toplam 3.000 m² için kısmi ilişiksizlik belgesi verilmiştir. Kalan %50'lik kısım olan 3.000 m² için işveren 31.12.2016 tarihinde iş bitim dilekçesi vermiştir.

İnşaatın tamamı bitirilerek işveren tarafından ilişiksizlik belgesi talebinde bulunulduğu varsayıldığında;

Bu süreç içinde Kuruma bildirilen toplam prime esas kazanç tutarı:

2011 yılı prime esas kazanç tutarı 30.000 TL
2012 yılı prime esas kazanç tutarı 50.000 TL
2013 yılı prime esas kazanç tutarı 50.000 TL
2014 yılı prime esas kazanç tutarı 60.000 TL
2015 yılı prime esas kazanç tutarı 30.000 TL
2016 yılı prime esas kazanç tutarı 30.000 TL

+ _____
250.000 TL'dir.

Özel nitelikteki inşaat işinin tamamının bitmesi halinde, daha önce bitirilen ve kısmi ilişiksizlik belgesi verilen inşaatların yüzölçümleri ile bu kısımlara isabet eden prime esas kazanç tutarları son değerlendirmede dikkate alınmayacağından daha önce kısmi ilişiksizlik belgesi verilen 3.000 m² için SGK' ya bildirilmesi gereken prime esas kazanç tutarı olan 115.762,5 TL (76.275+39.487,5) SGK' ya bildirilen toplam prime esas kazanç tutarından düşülmek suretiyle (250.000 – 115.762,5) 134.237,5 TL bulunacaktır.

İnşaat 2016 yılında tamamlandığından bir önceki yıl olan 2015 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyeti 700 TL ve 3.000 m² (6.000m²-3.000m²) esas alınarak hesaplanan SGK'ya bildirilmesi gereken asgari işçilik tutarı (3.000x700x6,75/100) 141.750 TL olarak bulunacaktır.

SGK' ya bildirilen toplam prime esas kazanç tutarı olan 134.237,5 TL'den SGK' ya bildirilmesi gereken tutar düşülerek (134.237,5 – 141.750) -7.512,5 TL olarak bulunacaktır. Bu tutar üzerinden hesap edilen fark prim borcunun ödenmesi ve söz konusu iş yeri dosyasından başkaca borcun bulunmaması halinde inşaatın tamamı için ilişiksizlik belgesi verilecektir.

6- Daha önceki genelgede yer alan '9.19.5. Tek yapı ruhsatı ile bir blok olarak yapılacak inşaatların bitirilen kısımları için ayrı ayrı ilişiksizlik belgesi istenilmesi halinde ilk ilişiksizlik belgesi verildikten sonra müteakip ilişiksizlik belgesi verilmesi aşamasında asgari işçilik ön değerlendirmesi işleminde daha önce ilişiksizlik belgesi verilen kısımlar da hesaplama dahil edilir." Hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

Saygılarımızla...

[16.05.2024 Tarih 2024-7 Sayılı SGK Genelgesi " 2024/7 – 2011/13 Sayılı Genelgede Değişiklik" ...>>>](#)

Mevzuat Sirküleri